

Nr 330.

Av herr **Mosesson m. fl.**, *angående anslagen till enskilda anstalter för yrkesundervisning.*

Innevarande års statsverksproposition säger sig i främsta rummet sikta på att söka avhjälpa arbetslösheten. Vissa av de av Kungl. Maj:t å åttonde huvudtiteln föreslagna besparingsåtgärderna synas dock snarare ägnade att motverka detta syfte. Så torde särskilt vara fallet med den nedskärning, som föreslagits å anslagen till de enskilda skolorna för yrkesundervisning.

Samtidigt med att den av Kungl. Maj:t tillsatta kommittén för ungdomsarbetslöshetens bekämpande söker vägar att skaffa denna ungdom utbildning eller sysselsättning, beskär man möjligheten för redan befintliga, erkända utbildningsanstalter att mottaga sådan ungdom i sina kurser. En åtgärd, som måste betecknas som inkonsekvent, då de fasta, under kontroll arbetande skolorna givetvis böra kunna erbjuda såväl mer kvalificerade och erfarna lärarkrafter som i övrigt bättre undervisningsmöjligheter än tillfälligt anordnade kurser. Framförallt torde detta senare vara förhållandet med yrkesutbildning i hushållsgöromål och för andra praktiska arbetsuppgifter, där fordringarna på särskilt anordnade lokaler och övrig utrustning äro mera framträdande.

I detta sammanhang torde också böra erinras om de motioner vid 1932 års riksdag, vilka föranledde en riksdagsskrivelse med begäran om utredning angående förbättrade utbildningsmöjligheter i husligt arbete, särskilt med hänsyn till utbildningen av hembiträden. I dessa motioner såväl som i riksdagens skrivelse krävas ökade möjligheter till sådan yrkesutbildning, varjämte uttryckligen betonas vikten av understöd i form av stipendier till mindre bemedlade elever.

Den i egentlig mening yrkesmässiga utbildningen på detta område har, såsom framgår av skolöverstyrelsens utredning med anledning av ovannämnda motioner, hittills i övervägande grad meddelats av de enskilda statsunderstödda skolor för hushållsarbete, vilkas verksamhet, för att ej säga existens, nu hotas genom de alltmer sänkta statsbidragen. I överensstämmelse med riksdagens uttalande i ovannämnda skrivelse borde väl denna för de enskilda hemmens såväl som för samhällets ekonomi så viktiga yrkesutbildning åtminstone ej beskäras.

Vilken osäker ställning med hänsyn till påräknat statsunderstöd de enskilda skolorna för yrkesundervisning intaga framgår av nedanstående.

Under år 1931/1932 uppgick det tillgängliga anslaget till dessa skolor till 610,000 kronor till löner och 65,000 kronor till undervisningsmateriel. Dessutom fanns en reservation från föregående budgetår på respektive 38,000 och 7,000 kronor. Kungl. Maj:t beslöt dock, att denna reservation ej skulle få tagas i bruk. Dessutom vidtogs vid anslagets utdelning en *ytterligare* beskärning av årets anslag med samma belopp.

För år 1932/1933 föreslog organisationsnämnden anslagets nedsättning till respektive 488,000 och 52,000 kronor, och Kungl. Maj:t godtog dessa belopp. Med hänvisning till den reservation å respektive 38,000 och 7,000 kronor, som genom ovannämnda beskärning beräknades uppkomma på 1931—1932 års anslag, *begärde* Kungl. Maj:t emellertid för 1932—1933 endast respektive 450,000 och 45,000 kronor. Tillsammans med reservationen skulle alltså det tillgängliga anslaget för 1932/1933 utgöra respektive 488,000 och 52,000 kronor.

Vid fördelningen av anslaget för 1932/1933 vidtogs av Kungl. Maj:t en beskärning med ett belopp i det närmaste motsvarande den reservation Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare räknat med, då anslaget för 1932/1933 nedsattes, nämligen 35,000 och 7,000 kronor.

För 1933/1934 föreslår Kungl. Maj:t nu en ytterligare nedsättning av ifrågavarande anslag, till respektive 380,000 och 20,000 kronor, med motive-ring att vid ingången av budgetåret 1933/1934 man torde kunna räkna med en reservation å respektive 35,000 och 7,000 kronor. Att en dylik reservation skulle uppkomma, synes dock knappast vara tänkbart under annan förutsättning, än att några skolor på grund av de alltmer beskurna understöden nödgas lägga ned sin verksamhet eller så väsentligt inskränka densamma, att de ej ens kunna uttaga hela det beviljade understödet.

Att ett dylikt osäkerhetstillstånd måste menligt inverka på skolornas verksamhet, synes oss uppenbart. För det stora flertalet av dessa skolor är det ock omöjligt att genom förhöjning av elevavgifterna kompensera sänkningen av statsunderstödet. En sådan åtgärd skulle, till följd av de nu ävenledes strängt begränsade möjligheterna att erhålla elevstipendier, utestänga den stora kategori av obemedlad eller mindre bemedlad ungdom, som allra mest är i behov av den utbildning, skolorna kunna skänka.

Om statsmakterna alltjämt skulle fortsätta att beskära anslagen till de enskilda skolorna för yrkesundervisning, måste man sålunda befara, att hela denna verksamhet antingen bringas att avstanna, till oberäknelig skada för landet och dess ungdom, eller ock tvingas att övergå till ren affärsverksamhet, vilket ur undervisningssynpunkt vore högeligen att beklaga.

Då en sänkning av anslagen i fråga nu ändock torde vara ofrånkomlig, synes den oss böra stanna åtminstone vid den av granskningsnämnden föreslagna, 25,000 kronor, och enligt skolöverstyrelsens förslag drabba endast anslaget till undervisningsmateriel.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställa undertecknade,

att riksdagen måtte

dels upptaga det *ordinarie* reservationsanslaget till understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning med oförändrat belopp, till 450,000 kronor

dels ock minska det *ordinarie* reservationsanslaget till undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning

nu	45,000 kronor	
med	25,000	»
till	20,000	»

Stockholm den 20 januari 1933.

Gust. Mosesson.

A. Olsson
i Mora.

Per Pehrsson.

Edvard Lithander.

R. Lundquist
i Rotebro.

A. J. Johansson
i Bro.

O. Johansson,
Edsbyn.